

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praedicatorum Friburgensium lector - Cod. Ettenheim-Münster 191

Weisser, Philipp

[S.l.], 1628-1929

Dubium quartum

[urn:nbn:de:bsz:31-117415](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117415)

ga tu bene desere q' q'q' precludunt et
 tunc precludit, insidit illud non est
 vere practum.

Dubium Quartum

Quid et Quotuplex
 sit Ens Rationis. Quo-
 modo fiat. Et quæ
 Causæ illius. /

Ens duplex.

Nota 1° Ens ratioe potest dupliciter sumi.
 1° Late. et sic q' uny, res ab intellectu reformata
 et in illo subiectata tunc entia ratioe. ut actus
 intelligentis. verba mentis, species intelligibiles, ha-
 biles intellectuales q' in intellectu recipiunt, sunt
 entia ratioe. Nos tu hoc modo non referunt
 prout hic ens ratioe, q' ista est q' dicitur
 sunt absolute entia realia à parte rei
 existentia.

2°. Sumitur proprie et strictè ens ratioe ad
 unum propositum, q' illo scilicet q' nec habet, nec
 habet

habere potest aliud esse quam dicitur in actu.
Et ceteris definitur hoc modo.

Ens ratio est illud quod tunc habet
esse obiective in intellectu.
Et sic ens ratio non habet veram existentiam
sed fictam et confirmata ad modum veri
entis.

Nota 20. Ens ratio sic definitur propter
opponi enti reali. Ens n. reale est illud
quod potest a parte rei ante omnem intellectum
existere. Ens vero ratio ante intellectum
rationem actiue existit esse a parte rei, sed
tunc obiective in intellectu. Ex quo inferitur
multum ens ratio posse fieri ens reale, et
est contra nullum ens reale posse fieri
ens ratio; quia habet oppositas. Sicut
non potest fieri ratio, irrationale, obiectum non
opponitur.

De hac duplici ente quod non solet ceteris
An inter ens ratio, et reale debet aliquid
ens medium.

R. ad quodammodo contra quod cum sub genere,
re entis non datur medium inter ens rea-
le et ratio, id est, non potest esse aliud ens
quod nec sit reale nec ratio. quia si extra
rationem existat, est ens reale. quod vero
tunc in ratione obiective existit est ens ratio
sed

Definitio
Entis ratio.

Ens ratio et reale
se opponunt sibi.

Definitio, Entis
realis.

Inter Ens ratio
et reale non
datur medium.

sed inter haec duo nona dicitur medium
 30. nullum poterit dici ens, q. nec sit reale
 nec raris. Quia si sit, nec e, aut
 esse potest ante gratiam inchoatam, Vol non e
 nec esse potest ante gratiam inchoatam. Quia si sit
 duo contradictoria inter q. non potest esse
 noni medium.

Ens reale potest
 existere actu
 vel potentia.

Et diximus ens reale spiritus q. ante
 esse potest ante gratiam inchoatam licet n. rosa
 in hyeme nihil eadem reale sit actu,
 e. in ens reale, potentia. hoc, potest saltem
 existere ante eam inchoatam actum, et quam
 vis in hyeme rosa per solam inchoatam
 apprehensam existat, tu id e. apprehensam
 existit, ut extra eam potest a parte
 aeri existere. quod circa non habet eorum
 subis raris, q. postulat tu in raris esse
 et extra raris nullo modo esse.

Et idem dicendum de aliis entibus non
 existentibus actu, utis tu in existentibus
 in eam non ante inchoatam gratiam.

Nota 30. Aliques autores negare
 hanc dicitur inchoatam raris hoc modo ex-
 plicata. Sed hoc opinio contra scriptura
 dicitur, statuitur, esse danda potest eadem
 raris q. tu habent esse obiectum inchoatam
 illarum nullo modo existere posse ante
 gratiam inchoatam. Et probatur in ratione
 30.

30. Inter
 unum ens
 representat
 inchoatam
 raris, mo
 in hac q.
 et actus
 a parte
 hanc vel
 hanc.
 est ens
 raris, qui
 inchoatam
 inchoatam
 Probatur
 rem in se
 eadem, q.
 n. q. probatur
 ens raris
 inchoatam
 inchoatam
 e. tu per
 hanc raris
 mentes.
 Nota q.
 inchoatam
 inchoatam
 inchoatam

10. Intellectus noster operatur ut unus quodlibet in quibus
unus essentialiter de alio, et in quibus consequenter
reperiatur ratio ipsi et potest. sed esse potest et
solum fructus (eius ratio). 20. Sicut entia
ratio. manente certa, probatur minus.

1. Probatur
quod dantur
entia ratio.

In hac parte, hoc dicitur: quod si sit solum
et aut potest fructus, non habet homo et aut
a parte rei ante operam in se, sed hoc per
tali, vel tali modo obiectum in se, quod
teligebit. 20. esse solum et potest fructus
est ens ratio. patet consequenter ex de se entis
ratio, quod illud quod tunc esse obiectum
in se. quod a. hoc et aut non solum et
solum fructus ante operam in se, patet.

Probatur 20. In se noster unum et eandem
rem a se ipsa distinguit et de se ipsa predi-
cat, et sic quod format quoniam identitatem.
n. g. petrus est petrus. Sed hoc distinctio e
ens ratio, 20. dantur entia ratio, probatur
minus: illa distinctio non datur in re ante
operam in se, petrus n. a parte rei non
distinguit a se ipso, 20. illa distinctio
est tunc per rationem, quod ens ratio. cum illud
sit ens ratio quod tunc esse obiectum per operam
mentis.

Nota quod quod duplex species reperitur in no-
stra mente. alia expressa. alia Inexpressa
Species Expressa e conceptus sui verba quod
in se noster format per suam cognitionem in quo
res

Species duplex.

Species Expressa
sua quod?

...dantur...
...esse...
...noster...
...operam...
...in se...
...a parte...
...distinguit...
...a se ipso...
...illud...
...sit ens...
...tunc esse...
...obiectum...
...per operam...
...mentis...
...Nota quod...
...duplex species...
...reperitur...
...in nostra...
...mente...
...alia expressa...
...alia Inexpressa...
...Species Expressa...
...e conceptus...
...sui verba...
...quod in se...
...noster format...
...per suam...
...cognitionem...
...in quo res

debeat esse per species creaturam quia deum prout
in se non cognoscimus in hac vita, sed tu
quia creaturae sunt effectus Dei, in deo quod prout
sunt quod effectiones licet singulis et nisi
festo modo. et sic per species creaturam licet
in parte de venimus in cognitionem Dei, quia cre-
aturae sunt similes Deo; Hic protalis sit

CONCLUSIO PRIMA

Essentia Entis ratio in se est quod haec
realiter esse obiective in intellectu.
Hae Conclutio patet ex deo supra data
et ex eo quod ratio admittit
tantum te distas in explicando illo esse
obiectivo. Quodam autem si cum esse ipsum con-
ceptu esse modo a nro intellectu. quod tu multum
errant, cum conceptu illo, ut in se notabili
sicut, sit verum ens reale, per verum et verum
lem influentem intellectu conceptu. Remde quod
omni conceptu, non est ipse conceptu, sed ens ratio
et omni conceptu, non est ipse conceptu, quod a.
de esse ratio te conceptu. potest habere duos
plures sensum. Primus est quod esse ratio
sit ipsa conceptu, quod sensus est falsus, non n.
conceptu, sed esse conceptu te ens ratio, ut
patet. Secundus sensus est, quod esse ratio
ratio sit conceptu, hoc, esse obiective tu in
conceptu, et hic sensus legitime est. Ex quo inferri
ens ratio non esse conceptu, sed tu quod existens
per conceptu, ita tu ut alia sit existentia
conceptu; alia existentia ratio. Existit
quippe

Essentia Entis
ratio in se.

Explicat esse
entis ratio quod
est obiective.
Sed quos de
esse conceptu.

quippe conceptus & realis, essetia vero entis
ratis. e. ratis.

Scdm quos efficitur
ita denominatio
extrinseca.

Alii dicunt ipsam entis ratis in eis consistere
in denominat extrinseca. Sed hi non recte
quia totum actus proprie denominatione ab actu
sed ens ratis e totum actus, qd non e deno-
minatio. nempe tu, q denominatio ista
extrinseca fuit sub entia ratis, tu non
e ens ratis se denominatione d extrinseca.
d consequenter ens ratis in eis non pot con-
sistere in illa denominatione extrinseca.

Ens ratis fit ex
coniunctione
reru compositi,
bitu, sed non sp.

Alii dicunt ens ratis consistere in giuncti-
one reru in compositibilium, ut pto mag
noster giungit huc in et cerum, d fuit
una aut ex illis duobus huc coeorum se.
illud q fit effectus, s. ens ratis, qd
fit ex coniunctione reru in compositibi-
lium q coniunctio a parte rei recipi
rept. Hae sententia que ad hoc uenit dicitur
nempe effectus illud ex his d cerum
aut ex aliis actus in compositibilitate qd ens
ratis, falsu tu e ex ens ratis existere in
coniunctioe tali reru in compositibi-
lium, qd d quibus multa pntia ratis qd
tali coniunctione carent, ut Relat ratis u. q
qle in petro ad se ipse, cum dicit, petrus
petrus, tu qua proprie petrus referetur in ratis petri
ad se ipse in qtu hnt ratis sibi non q uera
et realem relatam, sed tu per relatam
ratis qle uera ens ratis et tu nullam con-
iuncti

u. q.
Relat.

inueniunt
fieri accedat
in eis se
te non na
modum
a parte
sed obiecti
aliud spe
in eis r
positum
Quare
ratis se hnt
fit dicitur
aut hnt
habitu
alis uero
dicitur a
quia act
entis ratis
sem hnt
ad ratis
reputat
actu cog
e Concl
ens ratis
fundament
fundament
ens ratis q
a dicitur
nullum tu

in unione rem in compositione explicat
flos reiechis sententis. Res operum entis ratio
in cor constitutum in quodam entita,
te non vera, sed apparente tm, et ut
medium se veri entis affirmatio cui
a parte rei repugnat existere, et tunc
quod obicitur, nec esse extra hoc obiectum
aliud esse participat. Quare ratio eius
in entis ratio et explicat q. Deficiens supra
propositam.

Esse entis
ratio fit
Nos.

Quare cum tota natura entis ratio sit a
parte se habet manifeste, q. extra entis ratio
sit obiectum a ex ordine seu habitudine
mixta ad rationem. ita, q. mixta illa
habitu constituat operum entis ratio, actu
alio vero existere illis: si ut extra actus
dentis e parte in hanc parte: operum vero
quia actualis in hanc parte, ita et extra
entis ratio desumit ex hoc q. dicitur mixta,
vbi habitu in ratione obiectum tm
ad rationem vel rationem. existentia vero ex
respectu actuali ad eundem, hoc e, quod
actu cognoscit et obicitur.

Conclusio secunda

Ens ratio dicitur qd in illud quod habet
fundamentum in re. Et in id quod non habet
fundamentum in re.

Divisio En,
tis ratio.

Ens ratio q. nec habet fundamentum in re et illud q.
a deo factum, hoc e, id q. fabricandum in re
nullum habet motum in re, vel occasionem:
ut qd.

Ens ratio q. no
habet fundamentum in re.

habet quippe illas partes animatum quas quin-
 git inter se & in girachis a parte rei & in
 gestis. go illa dicitur ta nulla.

R. Verum esse incho non habere partes
 illas aptum ad quoniam similitudinem offer-
 mat Chymorra, nes ha nec fundamenti
 non intelligimus quid eum, sed illud q
 formet; nullu vero motum in des habere
 mety ad formanda talia monstra titt
 vero in offermandes alios vutly raris, in
 neganty et privanty, et relanty. q que rait
 sub entia rait, infra in solutioni by argu,
 mentem explicabitur. Ex q q dicitur
 ad huc alia ditta inter ista monstra
 ab incho offermata, et alia entia rait q
 hnt fundamentu in re, q illa se: ceprante
 actione mety statim totaliter destruantur:
 hanc vero et gest acti onem mety rait sui
 fundamenti t maneat, ut lang ma
 de universalitq patebit.

e Conclusio tertia.

Ens rait sunt nec verum nec realem titt
 entitalem, ita nec verum nec realem alimiy
 cae influent pot terminare.
 Hanc contho ead. Et probatur.

Ans cae reptiter influens et cau sans qd,
 at verum et realem istu, sed ens rait non
 a veru et realem isty, mo caret et realitate.
 go ens rait non pot dnuq verum et realem alimiy
 cae influent. min; patet. ma: e totis et om
 philosphem. Et q bntu. 1

Similiter quoque dicitur natura humana unum
 quoddam unitate quae ab inferioribus huius et
 eorum quendam in ista ad plura numerum non dicitur,
 natura fit quodam ens cuius fit se. quod cogit
 nihil natura humana, non eo modo quod
 in se. quia natura humana fit se non habet
 istam unitatem vel in istam, sed e diuisa
 in plura sui generis. Similiter quoque concipitur
 accidentalis affinitas eorum, fit ens cuius
 quod dicitur eorum non per se in se, cum in se
 non fit eorum, sed per se remotis eorum,
 dicitur, et se de aliis eorum dicitur.

2a Pars Conditio nullam habere videtur
 distinem in istis eorum dicitur quod sunt plane ficti,
 huius. huius n. n. g. Chymara habet suam opinionem
 et perfectam existantiam, quod partes dicitur formam
 autem cognoscantur vel unitate, non necesse est
 quod partes illas fit se. quod saltem eorum
 dicitur, huius perfectam et opinionem habent existantiam
 quod cognoscitur terminatur ad se ipsam, non vero ad
 ipsas res, ad quam similitudine ipsa cognoscantur.

Alia quoque eorum dicitur vel negationes, privationes, et
 relationes, huius perfecte existantiam, quod cognoscitur ad ipsam
 terminatur, et non quod cognoscitur fundamentum.
 Probatur primo. Existit eorum dicitur vel dicitur. dicitur
 huius ex actuali cognoscitur, sed si ens quod existit
 fundamentum ex ipso fundamentum cognoscitur et
 non actuali - quod. Probatur 2o ex ista. Thema. 7.
 metaphis. lect. 2. Alii autem eorum dicitur huius existit
 quod dicitur circa illa aliquid negotiatur, sed nego
 ciam

2a Pars probatur. Ens ratio cognoscitur
distincta cogit ab ea q^{na} cognoscit ens reale
sed ens ratio habet suam formam expressam
quod ens ratio cognoscit per suam expressam
formam.

3a Pars probatur. Est sufficienti enumerare
si non cognoscit ens ratio per suam expressam
formam entis realis, tunc est cognoscit conceptu
quod est causatum ex se expressa et mixta,
sicut ens reale. q^o probatur. Ex ob n^o q^o cognoscit
naturam humanam q^o est unita in multis ma-
nifesto tunc differentiis attributis illi rationi suae,
quod ens ratio. 2o Praesertim cogit natura humana,
sicut conceptus suam formam expressam quam mixta
mixta, q^o est unita in multis manifestis, affirmat suam
expressam rationem entis.

Conclusio sexta.

Cum entis ratio mixta humana nec ab
ulla potentia tam externa quam interna
ab mixta distincta potest causari ens ratio
nisi in quantum participet ab mixta. Nec
ipsum mixtum sibi potest facere ens ratio, nec
angeli etc, nisi in illis quod non daret et
comprehensibile cognoscit.

Haece sententia variis habet graves. 1a probatur.
mixta humana potest attingere ens ratio, immediate
quod potest illud affirmare. patet sequitur. quia hunc potest
ens ratio potest immediate attingitur. probatur autem
ex iam supra dictis. Quod vero nulla potentia
tam interna quam externa ab mixta potest
mixta potest causare ens ratio, patet. quia nulla
alia potentia potest fortiter attingere ens ratio cum
illud

2a Pars
3a Pars
4a Pars
5a Pars
6a Pars
7a Pars
8a Pars
9a Pars
10a Pars
11a Pars
12a Pars
13a Pars
14a Pars
15a Pars
16a Pars
17a Pars
18a Pars
19a Pars
20a Pars
21a Pars
22a Pars
23a Pars
24a Pars
25a Pars
26a Pars
27a Pars
28a Pars
29a Pars
30a Pars
31a Pars
32a Pars
33a Pars
34a Pars
35a Pars
36a Pars
37a Pars
38a Pars
39a Pars
40a Pars
41a Pars
42a Pars
43a Pars
44a Pars
45a Pars
46a Pars
47a Pars
48a Pars
49a Pars
50a Pars
51a Pars
52a Pars
53a Pars
54a Pars
55a Pars
56a Pars
57a Pars
58a Pars
59a Pars
60a Pars
61a Pars
62a Pars
63a Pars
64a Pars
65a Pars
66a Pars
67a Pars
68a Pars
69a Pars
70a Pars
71a Pars
72a Pars
73a Pars
74a Pars
75a Pars
76a Pars
77a Pars
78a Pars
79a Pars
80a Pars
81a Pars
82a Pars
83a Pars
84a Pars
85a Pars
86a Pars
87a Pars
88a Pars
89a Pars
90a Pars
91a Pars
92a Pars
93a Pars
94a Pars
95a Pars
96a Pars
97a Pars
98a Pars
99a Pars
100a Pars

Itum abtingere regat celtatem subis realis
cum ante raris. conferre nerva pprum
mum mity-go.

Traximus niso in qtho partibus ab mta
censem n. ptabitder im agnitionem
pese ex grunchore ad mta mitali,
ha merta pmane q sunt subis raris
hee tu non ex ppris mity, sed pty ex vi,
mty mty, quos ex grunchore d subordi,
nate indillum regit.

Quid mity diting non pot facere ens raris
pbat. facere ens raris dert noprota
modu cognoscendi. Sed hec non pot fieri de
mtra diting, q om pfectissime cognoscit
go mity diting non pot facere ens raris,
pbat mitem. hunc fit ens raris, qto cognoscit
res aliter abiter ac nise, sed hec dert
noprota modu cognoscendi, go d facere
ens raris.

Ultima pars pbat, q mity angelic
si non pot facere ens raris, nisi in his
q noprota cognoscit, raris n. mity humany
fuit ens raris, q cognoscit res abiter ac in
se sunt, sed et mity angelic pot cognoscere res
quam comp hnti via non pot abiter ac nise
sunt. go mity angelic pot facere ens raris.

Obicies qo Ens raris dat a parte rei ante
com opnem mity, go ens raris non e tu ob,
iective in mta. quia patet, ens pbat. Prinet
futu dicit e ens raris, atq m raris dat a parte
rei, go ens raris dat a parte ante opnem mity.
pbat

probatur minor: Coecitas e privatio visus, sed
 coecitas dat a parte rei ante omnem gratiam
 intellectus, ergo idem q. antea. plures ministerium,
 ante omnem gratiam intellectus petri e coecus, ergo coecitas
 dat a parte rei.

R. Negotio ans, et ut gratiam & concedendo
 meri: et distinguendo omnia. Privatio dat
 a parte rei, fuitque per seipsum q. modo
 formae positivae, nego enim. matter, ut
 remotio formae dat a parte rei, quod enim:
 Pro quo ut in duplex esse ens reale. Aliud
 positivum. aliud remotivum.

Ens reale du-
 plex.

Ens reale
 Positivum.

Positivum e, q. habet affirmativam et positivam
 conditionem et non adfert negationem. ut
 homo, leo, lignum &.

Ens reale
 Remotivum.

Ens vero reale Remotivum e illud q. in se
 non habet veram et positivam conditionem sed
 tamen ante omnem gratiam mentis adfert negationem
 sive remotivam alicuius formae. ut coe-
 citas, fenebrae. Et si remoueat formam
 respectu sui apti, vocatur privatio, si vero re-
 spectu sui inepti, vocatur negatio. Haec ergo
 contra Remotivum privatio se: et negatio si
 sumantur sunt suam propriam rationem sicut
 q. adferunt remotivam formae, sunt
 entia realia, ante omnem gratiam intellectus petri habet
 remotivam visus, et non tamen e coecus ergo obiectum
 intellectus. Si vero sumantur talia inhaerentia
 sub ratione alicuius conditionis positivae, ut quia
 solent, non habent esse ante gratiam intellectus sed tamen
 q. in actu cum a parte rei careant conditione,
 et

at p[ro]p[ri]e dicant remotionem entitatis, q[ue] nam
entitatem. Et sic intelliguntur fructus.

Obiicies 20. Datur aliquid ens ratio q[ue] res
sit ratio neg[ati]ve, negat[iv]e, aut pri[us] n[on] . q[ui] illa
dico entis ratio n[on]e adagnata. q[ui] n[on]
patet, p[ro]bat[ur] aut[em]. Denominat[ur] extrinseca
s[ecundu]m Thomam s[ecundu]m opinionem q[ue] ens ratio,
q[ue] tu nihil ex his tribus e[st] . q[ui] .

R. Negat[iv]e aut[em] ad p[ro]p[ri]etatem negatur minor.
Denominat[ur] n[on] extrinseca fructus e[st] re[sp]ect[us]
ratio; Dixi fructus, q[ui]a mater ad nullu[m] gen[us]
entis ratio reducitur, sed e[st] ens reale. fructus
vero denominat[ur] extrinseca dicit[ur] re[sp]ect[us]
denominat[ur] ad formam extrinsece denomi-
nantem. q[ue] re[sp]ect[us] p[ro]fecto non realis e[st], sed
ratio. Et sic cognitur, q[ue] re[sp]ect[us] sententia[m].

Contra hanc doctrinam nulla solent
fieri arguta q[ue] admodum s[ecundu]m q[ue]ntu[m] p[ro]p[ri]e
re denominat[ur] extrinseca q[ue] entis ratio
ha[ec]. Sed si q[ui] p[ro]bat[ur] tu p[ro]bat[ur] q[ue] realis
mater, non vero fructus.

Obiicies 30. Quisq[ue] t[er]m[in]u[m] cam realem
e[st] ens reale. sed ens ratio t[er]m[in]u[m] cam realem,
q[ui] e[st] q[ui]d reale. ma: patet. p[ro]bat[ur] minor.
ca[us]a entis ratio e[st] ratio, sed ratio e[st] p[ro]p[ri]e op[er]ati,
na realis, q[ui] ens ratio t[er]m[in]u[m] cam realem.

R. Distinguen[do] mai: quisq[ue] t[er]m[in]u[m] cam
realem p[ri]marie et directe sui comparat[ur] na,
e[st] reale; q[ui]do ma: indirec[t]e, s[ecundu]m sui
comparat[ur] na, n[on] ma: eod[em] modo dist[ri]n-
guo[si]o[rum] min[or]i; licet n[on] entis ratio sui m[od]o
causent ab in[ter]na, hoc tu non sit directe
at p[ri]m[is].

Obiicies
ad p[ro]p[ri]etatem
re[sp]ect[us] ad
cognitur
Obiicies
e[st] a nobis
q[ui]a p[ro]p[ri]e
q[ui] n[on]
cognitur
R. Ex d[ic]to
p[ro]p[ri]e op[er]ati
sed cognitur
his q[ui] n[on]
p[ro]p[ri]e op[er]ati
realis, n[on]
p[ro]p[ri]e op[er]ati
s[ecundu]m
ens reale
ens reale
aliquo q[ui]
ad min[or]

D
Gu
ile

et primario; sed nisi recte, & sequitur. quia res cog
 nitae habent alio modo ac nisi se sunt, et quia
 cognoscendi modo resultant entia raris.

Obiicitur 40. Ens raris non est cognoscibile;
 le a nobis. ego negat fieri & cognoscibile. q. se.
 quia patet, omni & talis. Vel n. cognoscere h. q.
 & propria spem, vel alienam, sed p. multa
 cognoscitur, q. nullo modo & cognoscibile.

R. Ex dictis, ens raris cognoscitur & propria
 spem expressam, non in impropria.
 sed cognoscitur p. spem impropria entis rea-
 lis quod a. ens raris, q. d. alteri h. nec,
 potest cognoscitur & spem in propria entis
 realis, non aliter clare patet. magis ex
 p. canis facilis e, si dicat spem improp-
 iam entis realis non ex aquo representare
 ens reale et raris, sed primo et p. se representare
 ens reale, secundario vero ens raris, cum
 aliqua quasi subordinare, nisi q. ens raris
 ad modum entis realis cognoscitur. f.

Dubium Quintum.

Quodnam sit Ob-

iectum Logicae

Variae